

باسمه تعالی

امتحانات مقطع عمومی حوزه علمیه خراسان

پایان سال تحصیلی ۹۸-۹۷

تاریخ امتحان: ۹۸/۰۳/۲۱ ۸ صبح

زمان امتحان: ۷۵ دقیقه

عنوان درس: ادبیات عرب ۴ (مغنی)

«درک اسلام ناب و متکی بر کتاب و سنت» با ابزار خرد و اندیشه‌ی اسلامی، وظیفه‌ی مهم روحانیون است. امام خامنه‌ای (مدظله العالی) پاسخ فقط در پاسخنامه نوشته شود

(بارم: ۰/۵ نمره)

سوالات چهار گزینه‌ای

۱. کدام گزینه، از وجوه «متی» نیست؟
الف) حرف، به معنی «مین» ب) حرف، به معنی «علی» ج) اسم، به معنی «وسط» د) اسم شرط
۲. در کدام حکم، «واو» عاطفه با «حتی» عاطفه مشترک است؟
الف) عطف ما حقه التثنية أو الجمع ب) عطف ما لا يستغنی عنه
ج) عطف العام علی الخاصّ و بالعکس د) عطف الصفات المفرقة مع اجتماع منعوتهما
۳. در کدام یک از عبارات زیر، «لام» به معنی استحقاق می‌باشد؟
الف) «إِنَّ لَهُ أَبًا» ب) «جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا»
ج) «الْوَيْلُ لِظَالِمِي أَهْلِ بَيْتِي» د) «وَ أَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي لِحُبِّي»
۴. در کدام عبارت، «لولا» توییخیه استعمال شده است؟
الف) «لَوْ لَأَجَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةٍ شُهَدَاءَ» ب) «لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ»
ج) «لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ» د) «لَوْلَاكَ يَا عَلِيُّ مَا عُرِفَ الْمُؤْمِنُونَ مِنْ بَعْدِي»
۵. تصدیق جمله «ما قام سعيدٌ» با کدام کلمه صورت می‌پذیرد؟
الف) بلی ب) نعم ج) لا د) بل
۶. در کدام عبارت، «مین»، تنصیص بر عموم دارد؟
الف) ما جائتی مِنْ أَحَدٍ ب) ما جائتی مِنْ دِيَارٍ
ج) ما جائتی مِنْ رَجُلٍ د) لا يَقُومُ مِنْ أَحَدٍ
۷. رابط خبر در جمله «فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا» چیست؟
الف) ضمیر مذکور ب) یکی بودن مبتدا و جمله خبر از نظر معنی
ج) ضمیر مقدر د) اعاده و تکرار معنای مبتدا در خبر
۸. فایده اضافه در کدامیک از عبارات زیر، «کسب ظرفیت» می‌باشد؟
الف) تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ ب) يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ
ج) أَيُّ مَنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ د) إِنَارَةُ الْعَقْلِ مَكْسُوفٌ بِطُوعِ هَوَىٰ

سؤالات عبارتی

(بارم: ۲ نمره)

۱. دلالت (لَوْ) شرطیه بر امتناع جواب را با توجه به عبارت زیر بررسی کنید.
«إِنَّ (لَوْ) تَفِيدُ امْتِنَاعَ الشَّرْطِ خَاصَّةً وَلَا دَلَالَتَ لَهَا عَلَى امْتِنَاعِ الْجَوَابِ وَلَا عَلَى ثُبُوتِهِ وَلَكِنَّهُ إِنْ كَانَ مُسَاوِيًا لِلشَّرْطِ فِي الْعُمُومِ لَزِمَ انْتِفَاؤُهُ؛ لِأَنَّهُ يَلْزَمُ مِنْ انْتِفَاءِ السَّبَبِ الْمَسَاوِي انْتِفَاءَ مَسَبِّهِ وَإِنْ كَانَ أَعْمَ فَلَا يَلْزَمُ انْتِفَاؤُهُ وَإِنَّمَا يَلْزَمُ انْتِفَاءُ الْقَدْرِ الْمَسَاوِي مِنْهُ لِلشَّرْطِ.»
۲. عبارت زیر را بر مثال‌های ذکر شده تطبیق دهید.
«(ما) المعرفة التامة نوعان: عامة أي: مقدرة بقولك: الشيء و هي التي لم يتقدمها اسم تكون هي و عاملها صفة له في المعنى، نحو: «إِنْ تُبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَنِعْمًا هِيَ». و خاصة و هي التي تقدمها ذلك و تقدّر من لفظ ذلك الاسم، نحو: «غَسَلْتَهُ غَسَلًا نِعْمًا.»
۳. الف) عبارت زیر، مربوط به چه مبحثی است؟ (ب) اشکال و جواب مذکور در عبارت را توضیح دهید.
«الحادی عشر: كونه على وزن «انفعل»، نحو: «انطلق و انكسر». الثاني عشر: كونه مطاوعاً لمتعدّ إلى واحد، نحو: «كسرتَه فانكسر». فإن قلت: قد مضى عدّ «انفعل». قلنا: نعم، لكن تلك علامة لفظية و هذه معنوية، و أيضاً فالمطاوع لا يلزم وزن «انفعل».
۴. عبارت زیر را در قالب مثال ذکر شده، توضیح دهید.
«مِنْ شُرُوطِ الْعَطْفِ عَلَى الْمَحَلِّ: أَنْ يَكُونَ الْمَوْضِعُ بِحَقِّ الْأَصَالَةِ، فَلَا يَجُوزُ «هَذَا ضَارِبٌ زَيْدًا وَ أَخِيهِ»؛ لِأَنَّ الْوَصْفَ الْمُسْتَوْفَى لِشُرُوطِ الْعَمَلِ، الْأَصْلُ: إِعْمَالُهُ لَا إِضَافَتُهُ لِاتِّحَاقِهِ بِالْفِعْلِ.»

سؤالات تشریحی (فقط به چهار سؤال پاسخ دهید)

(بارم: ۲ نمره)

۱. چهار وجه از وجوه مخالفت ضمیر شأن با قواعد نحوی را بنویسید.
۲. نوع «لام» در هر یک از عبارات زیر چیست؟
الف) «لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ»
ب) «ثُمَّ لَيَقْفُضُوا تَفَنَّهُمْ»
ج) «وَلَوْ لَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ»
د) «وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ»
۳. کدام یک از مثال‌های زیر، درست و کدام نادرست است؟ چرا؟
الف) لَمَّا يَكُنْ سَعِيدٌ فِي الْعَامِ الْمَاضِي مَقِيمًا (ب) لَمَّا أَذْهَبَ ثُمَّ ذَهَبْتُ
ج) قَارَبَتِ الْمَدِينَةَ وَ لَمْ (د) إِنْ لَمْ تَضْرِبْ أَضْرِبْ
۴. در عبارت قرآنی «قَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ» دو وجه ترکیبی کلمه «قلیلاً» را با توجه به نافییه بودن «ما» نوشته و مطابق با هر وجه، ترجمه کنید.
۵. نوع و نقش کلمه «مَنْ» را در عبارات زیر بنویسید.
الف) «يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ» (ب) «فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا»
ج) «قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا» (د) «رُبَّ مَن أَنْضَجَتْ غِيظًا قَلْبَهُ»

«موفق باشید»